

نظام فنی و اجرایی جامع مدیریت پسماند (جلد اول)

- امور رتبه‌بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران
- امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری
- امور جمع‌آوری و تفکیک پسماندهای خشک

گردآوری و تدوین:

سید محمد فیاض

مجتبی خانجانی

سرشناسه	فایض، محمد Fayyaz, Mohammad
عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآورنده	نظام فنی و اجرایی جامع مدیریت پسماند... / گردآوری و تدوین: سیدمحمد فایض، مجتبی خانجانی.
مشخصات نشر	تهران: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، مؤسسه نشر شهر، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۵۳۴ ص.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۲۳۸-۸۲۳-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	فبا
موضوع	پیمانکاران - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	قراردادها - ایران
موضوع	شهرداری - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	زباله و زیالغزدایی - ایران - تهران - مدیریت
موضوع	بازریافت - ایران - تهران
موضوع	تفکیک زباله - ایران - تهران
شناسه افزوده	خانجانی - مجتبی، ۱۳۵۴-
شناسه افزوده	مؤسسه نشر شهر
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۳ / ۹۶۴-۸۹۳ KMH
رده‌بندی دیویی	۳۲۶/۵۵-۲
شماره کتاب‌شناسی ملی	۳۵۰۶۳۶۰

مؤسسه نشر شهر
سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

نظام فنی و اجرایی جامع مدیریت پسماند (جلد اول)

گردآوری و تدوین: سیدمحمد فایض، مجتبی خانجانی

ناشر: مؤسسه نشر شهر

نوبت و تاریخ چاپ: اول - ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

آماده‌سازی و چاپ: مؤسسه نشر شهر

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۸-۸۲۳-۳

بها: ۳۰۰/۱۰۰۰ ریال

همه حقوق محفوظ است. ©

Printed in Iran.

نشانی ناشر: تهران، بلوار آفریقا، نرسیده به میدان آرژانتین، روبروی پارک سوار بی‌هقی.

شماره ۶، مؤسسه نشر شهر تلفن: ۸۸۱۹۳۳۰۱-۲ ۸۸۱۹۳۳۰۴-۶

فروشگاه مرکزی: ۸۸۹۵۲۵۳۴ مرکز چاپ: ۸۸۴۲۱۹۰۶ - ۸۸۴۴۸۳۰۵

E-mail: info@shahrpress.ir

www.shahrpress.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۳
مقدمه	۱۷

بخش اول: امور رتبه‌بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران

فصل اول: کلیات آئین‌نامه رتبه‌بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران	۲۵
۱-۱- تعاریف و اصطلاحات	۲۷
۱-۲- اصول حاکم بر آئین‌نامه رتبه‌بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران	۳۱
فصل دوم: دسته‌بندی نواحی و مناطق از نظر شاخص‌های انجام کار	۳۵
۲-۱- روش دسته‌بندی نواحی و مناطق	۳۷
۲-۲- دسته‌بندی نواحی و مناطق	۳۷
فصل سوم: شرایط عمومی و اختصاصی رتبه‌بندی و تشخیص صلاحیت متقاضیان	۴۱
۳-۱- شرایط عمومی رتبه‌بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران	۴۳
۳-۲- شرایط اختصاصی رتبه‌بندی و تشخیص صلاحیت متقاضیان	۴۵
فصل چهارم: ضوابط، نظامات و گردش کار در تشخیص صلاحیت متقاضیان	۴۵
۴-۱- نحوه ثبت‌نام و تشکیل پرونده متقاضیانک	۴۷
۴-۲- کنترل مندرجات پرسش‌نامه و مدارک پیوست آنها	۴۹
۴-۳- تشخیص صلاحیت و رتبه‌بندی متقاضیان	۷۰
۴-۴- صدور و اعطای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری	۷۱
ضمیمه یک: پرسش‌نامه تشخیص صلاحیت	۷۳
ضمیمه دو: چک‌لیست کنترل مدارک، صورت‌جلسات کمیسیون رتبه‌بندی و گواهی‌نامه	۸۵

بخش دوم: امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری

فصل پنجم: دستورالعمل واگذاری امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری	۱۰۳
۱-۵- کلیات	۱۰۵
الف. تعاریف	۱۰۵
ب. مدت قرارداد	۱۰۶
ج. موضوع قرارداد	۱۰۷
د. اعضای کمیسیون	۱۰۷
۲-۵- اسناد مناقصه واگذاری	۱۰۷
۳-۵- شرایط، ضوابط و ترتیب مراحل واگذاری	۱۰۸
۱. تهیه مدارک و اسناد مناقصه، انتشار آگهی و تحویل اسناد به متقاضیان و اعلام مهلت بازگشایی پاکت	۱۰۸
۲. تحویل پیشنهادات به دبیرخانه منطقه	۱۰۹
۳. دعوت و تشکیل کمیسیون معاملات (مناقصه) و بررسی پیشنهادات	۱۰۹
۴. شیوه انتخاب برنده اول و دوم مناقصه	۱۱۱
۵. ابلاغ نتیجه کمیسیون مناقصه به برنده	۱۱۲
۶. تحویل محدوده مورد قرارداد به پیمانکار	۱۱۲
۴-۵- نحوه تعیین قیمت عادلانه و کارشناسی	۱۱۲
سقف ارجاع کار	۱۱۳
۵-۵- شیوه محاسبه قیمت پیشنهادی	۱۱۵
۶-۵- برنامه زمان‌بندی تنظیمی برای برگزاری جلسات مناقصه و ارجاع کار در هر منطقه	۱۱۶
۷-۵- فرم‌ها و ضمیمه فصل ۵	۱۱۶
۱. فرم رسید مدارک	۱۱۷
۲. فرم گزارش دبیرخانه شهرداری منطقه	۱۱۸
۳. فرم مشخصات متقاضی شرکت در مناقصه عملیات نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری	۱۱۹
۴. شرایط عمومی مناقصه واگذاری امور نظافت و پاکیزه‌سازی به بخش خصوصی	۱۲۱
۵. شرایط خصوصی قرارداد نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری	۱۲۵
۶. برگ ارائه پیشنهاد	۱۲۸
۷. صورتجلسه کمیسیون	۱۲۹
فصل ششم: قرارداد واگذاری امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری به بخش خصوصی	۱۳۱
قرارداد واگذاری امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری به بخش خصوصی	۱۳۳
ماده ۱. تعاریف و اصطلاحات	۱۳۳
ماده ۲. موضوع قرارداد	۱۳۶
ماده ۳. اسناد و مدارک قرارداد	۱۳۷
ماده ۴. مدت قرارداد	۱۳۸
ماده ۵. مبلغ قرارداد	۱۳۹
ماده ۶. تضامین قرارداد	۱۴۱
ماده ۷. سپرده حسن انجام کار	۱۴۲

ماده ۸. شرایط فسخ قرارداد:	۱۴۴.....
ماده ۹. اقدامات پس از فسخ قرارداد:	۱۴۷.....
ماده ۱۰. قوای قهری - فورس ماژور:	۱۴۹.....
ماده ۱۱. خاتمه (اقاله) قرارداد:	۱۴۹.....
ماده ۱۲. تنظیم صورت وضعیت موقت و قطعی:	۱۵۰.....
ماده ۱۳. صورت وضعیت نهایی و قطعی و تسویه حساب پیمانکار:	۱۵۴.....
ماده ۱۴. حل اختلاف:	۱۵۴.....
ماده ۱۵. تعداد نسخه‌ها، مواد و تبصره‌های قرارداد:	۱۵۵.....

فصل هفتم: ضوابط قرارداد امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری ۱۵۷

۱-۷- شرح خدمات موضوع ماده (۱) قرارداد:	۱۵۹.....
۱. انجام امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری شامل:	۱۵۹.....
۲. انجام عملیات جمع‌آوری، بارگیری و حمل پسماندهای عادی شامل پسماندهای خانگی، خاک، لجن و شاخه و برگ:	۱۷۱.....
۳. نگهداری و نگهداری ساختمان و فضاهای مسقف (محل اسکان کارگری، دفاتر کار تحویلی از سوی کارفرما و...):	۱۷۷.....
۲-۷. تاییدات و تعهدات پیمانکار:	۱۸۱.....
ضوابط و مقررات تخلیه، حفظ و حراست، تعمیر و نگهداری و جایگزینی مخازن و زیرمخزنی‌های ویژه ذخیره‌سازی موقت پسماندها:	۱۹۶.....
۳-۷. تعهدات و اختیارات کارفرما و دستگاه نظارت علیه:	۲۰۶.....

فصل هشتم: شرایط عمومی، خصوصی و پیوست‌های قرارداد امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری ۲۲۷

۱-۸- شرایط عمومی مناقصه واگذاری امور نظافت و پاکیزه‌سازی به بخش خصوصی:	۲۲۹.....
۲-۸- «شرایط خصوصی قرارداد نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری»:	۲۳۵.....
۳-۸- پیوست‌های فصل هشت:	۲۳۹.....
پیوست شماره یک: فهرست بهام ردیف‌های کاری امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری در سال ۱۳۹۱.....	۲۴۱.....
پیوست شماره دو: نظام کد گذاری مخازن ویژه ذخیره‌سازی موقت پسماندها:	۲۴۳.....
پیوست شماره سه: فرم‌ها:	۲۴۵.....
پیوست شماره چهار: خطی مشی نظام مدیریت یکپارچه (IMS).....	۲۴۶.....
پیوست شماره پنج: مقادیر و احجام ردیف‌های کاری (ریز متره) امور نظافت و پاکیزه‌سازی معابر شهری.....	۲۶۶.....
پیوست شماره شش: «برگ ارائه پیشنهاد».....	۲۶۷.....
پیوست شماره هفت: صورت‌جلسه کمیسیون.....	۲۶۸.....

بخش سوم: امور جمع‌آوری و تفکیک پسماندهای خشک

فصل نهم: دستورالعمل واگذاری امور جمع‌آوری و تفکیک پسماندهای خشک ۲۷۳

۱-۹- مراحل واگذاری عملیات جمع‌آوری پسماندهای خشک:	۲۷۵.....
مرحله ۱. تهیه مدارک مزایده:	۲۷۶.....
مرحله ۲. انتشار آگهی مزایده:	۲۷۷.....

- مرحله ۳. مراجعه داوطلبین واجد شرایط و خرید اسناد مزایده : ۲۷۷
- مرحله ۴. تحویل پیشنهادات به دبیرخانه منطقه و دریافت رسید توسط داوطلبین : ۲۷۷
- مرحله ۵. تشکیل کمیسیون مزایده : ۲۷۸
- مرحله ۶. ابلاغ نتیجه کمیسیون مزایده به برنده : ۲۸۰
- مرحله ۷. اخذ ضمانت‌ها : ۲۸۰
- مرحله ۸. تنظیم و انعقاد قرارداد و ابلاغ آن به پیمانکار : ۲۸۰
- مرحله ۹. معرفی نماینده پیمانکار : ۲۸۱
- مرحله ۱۰. معرفی ناظر مقیم : ۲۸۱
- مرحله ۱۱. تحویل محدوده مورد قرارداد به پیمانکار : ۲۸۱
- ۹-۲. فرم‌های پیوست : ۲۸۲

فصل دهم: قرارداد واگذاری امور جمع‌آوری و تفکیک پسماندهای خشک ۳۰۳

- قرارداد جمع‌آوری و تفکیک پسماندهای خشک ۳۰۵
- ماده ۱. تعاریف و اصطلاحات : ۳۰۵
- ماده ۲. موضوع قرارداد : ۳۰۹
- ماده ۳. مبلغ قرارداد : ۳۰۹
- ماده ۴. مدت قرارداد : ۳۱۱
- ماده ۵. نظارت : ۳۱۲
- ماده ۶. تأییدات و تعهدات پیمانکار : ۳۱۳
- ماده ۷. تعهدات و اختیارات کارفرما : ۳۳۰
- ماده ۸. ضمانتنامه انجام تعهدات : ۳۳۶
- ماده ۹. محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های قانونی : ۳۳۷
- ماده ۱۰. ممنوعیت : ۳۳۷
- ماده ۱۱. موارد فسخ قرارداد : ۳۳۸
- ماده ۱۲. اقدامات پس از فسخ قرارداد : ۳۳۹
- ماده ۱۳. تعلیق یا خاتمه قرارداد : ۳۴۰
- ماده ۱۴. حل اختلاف : ۳۴۴
- ماده ۱۵. ارجحیت : ۳۴۴
- ماده ۱۶. تعداد نسخه‌ها و مواد قرارداد : ۳۴۴

فصل یازدهم: دستورالعمل نظارت بر عملیات جمع‌آوری و تفکیک پسماندهای خشک ۳۴۵

- ۱۱-۱. نظارت بر عملیات جمع‌آوری پسماندهای خشک : ۳۴۷
- ۱۱-۲. وظایف و اختیارات دستگاه نظارت عالی (سازمان مدیریت پسماند) : ۳۴۸
- ۱۱-۳. وظایف و اختیارات دستگاه نظارت (منطقه) : ۳۴۹
- ۱۱-۴. مبلغ جرائم : ۳۵۴
- ۱۱-۵. فرم‌های سه‌گانه گزارش‌دهی (فرم‌های بازدید روزانه نواحی، اداره بازافت منطقه و صورت وضعیت ماهانه) : ۳۵۷

فصل دوازدهم: دستورالعمل راهبری ایستگاه‌های بازیافت ۳۶۳

- ۱۲-۱. راهبری ایستگاه : ۳۶۵

۳۷۶.....	۱۲-۲- ضوابط بهداشت و ایمنی ایستگاه های بازیافت.....
۳۹۲.....	۱۲-۳- مشخصات و وظایف مسئول شب ایستگاه بازیافت.....
۳۹۴.....	۱۲-۴- فرآیند و چک لیست ایستگاه های بازیافت.....
۳۹۷.....	۱۲-۵- خطی-مشی نظام مدیریت یکپارچه (IMS) ابلاغی شهرداری تهران ۱۳۹۱.....

فصل سیزدهم: شیوه نامه عملیات جمع آوری و تفکیک پسماندهای خشک..... ۴۰۱

۴۰۳.....	۱۳-۱- کلیات.....
۴۰۳.....	۱۳-۱-۱- جایگاه طرح تفکیک و بازیافت در مدیریت پسماند.....
۴۰۴.....	۱۳-۱-۲- مراحل اصلی جمع آوری پسماندهای خشک.....
۴۰۶.....	۱۳-۱-۳- سیستم های جمع آوری متداول مواد بازیافتی.....
۴۰۷.....	۱۳-۱-۴- سیستم های جمع آوری پسماندهای خشک در شهر تهران (تاریخچه تفکیک از مبدأ در شهر تهران).....
۴۰۹.....	۱۳-۲- دستورالعمل اجرایی.....
۴۰۹.....	۱۳-۲-۱- پارامترهای مهم و مؤثر در جمع آوری پسماندهای خشک.....
۴۱۲.....	۱۳-۲-۲- توصیف روش های اجرایی جمع آوری پسماند خشک انتخاب شده.....
۴۵۱.....	۱۳-۳- ضمیمه فصل ۱۳ (تعرفه تعرف و تعلیم دفترچه های بلوک بندی).....

فصل چهاردهم: آموزش در عملیات جمع آوری و تفکیک پسماندهای خشک..... ۴۵۹

۴۶۱.....	۱۴-۱- تعاریف و اصطلاحات.....
۴۶۱.....	۱۴-۱-۱- مقدمه.....
۴۶۳.....	۱۴-۱-۲- اهداف آموزشی.....
۴۶۵.....	۱۴-۱-۳- استراتژی آموزشی.....
۴۶۵.....	۱۴-۱-۴- گروه های هدف.....
۴۶۶.....	۱۴-۱-۵- سرفصل های آموزشی.....
۴۶۷.....	۱۴-۲- شرح وظایف.....
۴۶۷.....	۱۴-۲-۱- وظایف ادارات بازیافت مناطق در بخش آموزش.....
۴۶۹.....	۱۴-۲-۲- وظایف مسئولین بازیافت نواحی.....
۴۷۲.....	۱۴-۲-۳- آموزشگران بازیافت.....
۴۷۴.....	۱۴-۲-۴- تشکلهای دانش آموزی بازیافت.....
۴۷۵.....	۱۴-۲-۵- داوطلبین مجتمع ها.....
۴۷۵.....	۱۴-۲-۶- استفاده از تشکلهای مردم نهاد.....
۴۷۵.....	۱۴-۳- پیوست های فصل چهارده.....
۴۷۶.....	پیوست یک: عناوین فعالیت های آموزشی فرهنگی.....
۴۸۰.....	پیوست دو: آموزش در مدیریت پسماند ناحیه.....
۴۸۴.....	پیوست سه: ارائه کد شناسایی.....
.....	پیوست چهار: تفاهم نامه های مشارکت بخشهای اجتماعی فرهنگی با خدمات شهری در شهرداری به
۴۸۶.....	عنوان نمونه هماهنگی درون بخشی.....
۴۸۹.....	پیوست پنج: تشکلهای دانش آموزی بازیافت و کلبه های بازیافت مدارس.....
۴۹۶.....	پیوست شش: دستورالعمل تشویقی - برگزاری جشنواره.....
۵۰۸.....	پیوست هفت: مناسبت ها.....

- پیوست هشت. غرفه‌های بازیافت ۵۱۶
- پیوست نه. قانون مدیریت پسماند و آئین نامه اجرایی آن ۵۱۷
- پیوست ده. دستورالعمل نحوه صدور کارت شناسایی ۵۲۳

منابع: ۵۳۷

پیشگفتار:

اجرای امور نظافت و پاکیزه سازی معابر شهری یکی از مهمترین فعالیتهای جاری کلان شهرها می باشد که از بدو تاسیس شهرداری ها در ایران در چارچوب قوانین و مقررات به عهده این نهاد گذاشته شده است. این موضوع به لحاظ اهمیت و حساسیت ویژه ای که نزد شهروندان داشته و به سبب اثراتی که می تواند در بهداشت عمومی و بسترهای زیست محیطی معابر و حتی زیبایی شهر داشته باشد از همان ابتدا در کانون توجه مدیران ارشد شهرداری ها قرار گرفته و همواره جزو اولین دغدغه های ایشان بوده است. اهمیت و حساسیت این مأموریت شهرداری ها به قدری بالا است که در طول سالیان گذشته حتی یک لحظه هم تعطیل نشده و مدام مورد تأکید مسئولین ذیربط بوده است. به همین دلیل امور نظافت و پاکیزه سازی در طول این سال ها رشدی مثبت و تکاملی داشته است.

در این راستا شهرداری تهران از اوایل دهه هفتاد با هدف ارتقاء کیفیت خدمات نظافتی و بهبود وضعیت بهداشت عمومی معابر ضمن جلب مشارکت بخش خصوصی، اجرای این امور را به پیمانکارانی سپرد که در نوع خود از تجربه و تخصص متناسب برخوردار بوده و توان برآورده نمودن خواست های شهرداری را در آن مقطع زمانی داشتند لیکن با رشد تکنولوژی و افزایش کارکرد ماشین در شئون مختلف زندگی

شهروندان لزوم بازنگری در شیوه اجرای امور نظافت و پاکیزه سازی بیشتر نمایان شد بطوری که در اواسط دهه هشتاد شمسی با دستور شهردار محترم تهران مبنی بر مکانیزه نمودن انجام امور خدمات شهری و استفاده از ظرفیت سرمایه گذاران عمده در بخش نظافت و پاکیزه سازی و بکارگیری خودروهای مدرن خدمات شهری به جای ماشین آلات گذشته عملی گشته است.

در حال حاضر که طرح فوق با موفقیت در سطح شهر تهران اجرا شده و بیش از هشت سال از آغاز مرحله اجرایی آن می گذرد، به منظور استمرار شرایط فعلی و ارتقاء بیش از پیش سطح کیفی خدمات، لازم است شرایط به گونه ای فراهم گردد که امکان حضور جدی تر بخش خصوصی که یکی از اصلی ترین مولفه های رشد و توسعه در بخش امور خدمات شهری می باشد، بوجود آمده و روابط منطقی کارفرما و پیمانکار به گونه ای بیان شود که در بهرهای حقوقی و قانونی امکان ارتقاء کیفیت فراهم گردد. برای رسیدن به این هدف اولین گام شناسایی سرمایه گذاران جدید و تشخیص صلاحیت و تعیین توان فنی و کارایی متقاضیان بوده و گام های بعدی ارجاع کار به واجدین شرایط بر اساس نظام جامعی است که تمامی اصول و ضوابط فنی، اجرایی، حقوقی و قانونی به صورت شفاف و گویا در آن لحاظ شده باشد.

تهیه و تدوین ویرایش اولیه مجموعه حاضر که از سال ۱۳۸۹ در سازمان مدیریت پسماند آغاز گردید که با تلاش و کوشش مستمر همکاران ویرایش های بعدی تا سال ۱۳۹۱ ادامه داشته و با صرف هزاران نفر-ساعت کار کارشناسی در سازمان با تکیه بر مباحث مطروحه در بیش از صدها جلسه کارشناسی و ضمن کسب نقطه نظرات مسئولین خدمات شهری در مناطق بیست و دوگانه و ادارات ستادی و همچنین با بررسی نقاط قوت و ضعف شیوه موجود و در راستای بهبود شرایط و با بکارگیری روش های ساده تر و منطقی تر و منطبق بر کلیه دستورالعمل ها و شیوه نامه های موجود مورد بازنگری اصولی و منطقی قرار گرفته است.

مجموعه حاضر تحت عنوان نظام فنی و اجرایی جامع مدیریت پسماند در مجلد های مجزا به بخش های مختلف مرتبط با مدیریت پسماند مشتمل بر امور نظافت و پاکیزه سازی معابر شهری، جمع آوری و تفکیک پسماندهای خشک، امور راهبری و

حمل پیمانند از ایستگاه های میانی، امور پردازش، جنبه های مختلف بازیافت مواد، کسب انرژی و ... می پردازد و در هر کدام از این موارد به کلیه موضوعات اعم از آئین نامه تشخیص صلاحیت و رتبه بندی پیمانکاران، دستورالعمل های واگذاری پیمان، مفاد قراردادهای، شرایط عمومی و خصوصی پیمان، ضوابط و پیوست ها و شیوه نامه های نظارتی و آموزشی و ... اشاره می گردد. این مجموعه حاصل تلاش و فعالیت عزیزان و دوستانی می باشد که مشتاقانه با شرکت در جلسات متعدد کارشناسی نسبت به اصلاح و تکمیل آن همکاری و مشارکت نموده اند که جای دارد با ذکر اسامی آن ها از همراهی و جدیت این دوستان تشکر و قدردانی نمود.

۱. جناب آقای احمد بنوان
۲. جناب آقای مجتبی داوری
۳. جناب آقای هادی عباسی
۴. جناب آقای امیر فرضی
۵. جناب آقای ابوالفضل کبریایی
۶. سرکار خانم سعیده کریمی
۷. جناب آقای احمد مرادعلیان